

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2772/2020
08.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Александра Симић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Ружица Дугошија адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 568/2019 од 16.10.2019. године, у седници одржаној 08.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 568/2019 од 16.10.2019. године, у ставу првом изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Смедереву П2 738/17 од 26.03.2019. године у ставу другом изреке у делу који се односи на одржавање личних односа мал. детета са оцем и у ставовима трећем и петом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П2 738/17 од 26.03.2019. године, ставом првим изреке разведен је брак парничних странака закључен 15.07.2010. године у ..., заведен у матичну књигу венчаних за матично подручје ... под текућим бројем ... за 2010. годину. Ставом другим изреке малолетна ВВ рођена ... године у ..., заједничко дете парничних странака, поверена је на самостално вршење родитељског права тужилци као мајци, на чијој адреси се утврђује и пребивалиште малолетног детета и уређено је одржавање личних односа малолетне ВВ са оцем, као родитељем који не врши родитељско право на начин ближе описан у изреци. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ од 15.000 динара и то сваког првог до петог у месецу почев од 18.09.2017. године, као дана подношења тужбе па убудуће док за то буду постојали законски услови, с тим што ће заостале рате платити одједном у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а будуће доспеле рате на име издржавања ће плаћати сваког првог до петог у месецу за текући месец и то на текући рачун тужилце – мајке означен у изреци, као законском заступнику малолетног детета. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован предлог тужилце за одређивање привремене мере, ближе описане у том ставу изреке. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 568/2019 од 16.10.2019. године, ставом првим изреке одбијене су као неосноване жалбе тужиле и туженог и потврђена пресуда Основног суда у Смедереву П2 738/17 од 26.03.2019. године у ставу другом, трећем и петом изреке. Ставом другим изреке одбијени су као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, побијајући је у делу којим је одбијена његова жалба и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке у погледу начина одржавања личних односа малолетног детета са оцем, издржавања (став трећи) и трошковима поступка (став пети изреке).

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у делу који се побија ревизијом, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 87/18) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревидент указује наводима да је изрека побијане пресуде нејасна, неразумљива и противречна разлозима о битним чињеницама, који су противречни изведеним доказима, није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак 15.07.2010. године у ..., у коме је рођено заједничко дете малолетна ВВ 03.08.2011. године у Заједница живота је престала пре подношења тужбе, тако што је тужилца са дететом прешла да живи код својих родитеља. Оценом стручног мишљења органа старатељства утврђено је да оба родитеља имају изграђене родитељске капацитете у мери адекватног обезбеђивања самосталне бриге о малолетном детету, али да је тренутно у интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права. На основу налаза и мишљења Института за ментално здравље Београд од 11.07.2018. године, утврђено је да су оба родитеља способна за вршење родитељског права, да малолетно дете има добар контакт са оба родитеља са израженом жељом да живи код мајке, али да оца виђа што чешће, те је препоручено Центру за социјални рад да предложи најшири модел виђања, који ће уважити потребу детета да чешће виђа оца. Након што је овај извештај достављен Центру за социјални рад Смедерево, исти је доставио предлог модела виђања мал. детета са оцем, тако да то буде сваки други викенд од петка у 17.00 часова до недеље у 17.00 часова, сваке друге среде када није викенд виђање и када малолетно дете иде пре подне у школу од 15.00 до 20.00 часова, половину летњег и зимског распуста, сваки други верски и државни празник, на дан Крсне славе оца и сваки други рођендан детета. Наведени модел одржавања личних односа је шири од оног који се тренутно реализује и примерен је постојећим школским обавезама детета, узимајући у обзир и удаљеност домаћинства оца и мајке, а може се након промена статуса детета мењати у складу са његовим жељама и потребама. Орган старатељства је остао при тако предложеном моделу виђања детета са оцем и након обављеног разговора са парничним странкама и прибављеном мишљењу Центра за социјални рад Пожаревац, налазећи да је такав

модел тренутно у најбољем интересу детета. Малолетно дете похађа ... разред основне школе, иде на часове енглеског језика и часове цртања, а са школом и групом деце одлази на представе или у биоскоп, рођендане другова, као и на екскурзије организоване од стране школе. Наведене активности малолетног детета представљају уобичајене активности детета тог узраста. Тужила је незапослена, јер је још увек студент, а истакла је намеру да нађе посао, тако да је издржавају родитељи који јој помажу и у издржавању малолетног детета. Тужени је стамбено обезбеђен, јер живи у ... стану у ... за који не плаћа закуп, већ га користи као свештено лице али плаћа све рачуне. Тужени је у радном односу као ... на одређено време у ... школе у ... и тренутно има пун фонд часова са укупном месечном зарадом од 47.000 динара. Осим тога тужени као ... при ... „...“ у ... има месечни хонорар од 25.000 динара, тако да је укупан месечни приход који остварује 72.000 динара. Тужени нема обавезу издржавања према другим лицима.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су о начину одржавања личних односа детета и туженог одлучили правилном применом материјалног права из члана 61. Породичног закона и обавези издржавања применом чланова 154. став 1, 160, 161. и 162. истог закона. Прихватајући предложени модел виђања од стране органа старатељства, суд је уважио предлог туженог са којим је била сагласна и тужила, да се у недељи када се виђање не одвија викендом, одвија петком уместо среде, а такође и да уместо пола летњег и пола зимског распуста у складу са договором странака то буде наизменично по 15 дана, што није противно мишљењу органа старатељства. Процењујући укупне потребе малолетног детета за издржавањем и водећи рачуна о минималној суми издржавања, која је у време пресуђења износила 25.603,00 динара, а са друге стране о могућностима туженог, обавезан је тужени да доприноси издржавању малолетног детета са 15.000 динара месечно, који износ неће довести у питање његову егзистенцију нити умањити квалитет живота, с тим да ће преостали износ потребан за издржавање детета обезбедити мајка.

Изјављеном ревизијом, по оцени Врховног касационог суда, неосновано се оспорава правилност побијане другостепене пресуде у делу којим је правноснажно одлучено о начину одржавања личних односа мал. детета и туженог и обавези издржавања.

Одлука о одржавању личних односа малолетног детета са туженим, донета је правилном применом материјалног права из члана 61. став 1. Породичног закона, којом је прописано да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, односно чланом 78. став 3. истог закона који предвиђа право и дужност родитеља који не врши родитељско право, да са дететом одржава личне односе. Супротно наводима ревизије, нижестепени судови су се руководили најбољим интересом малолетног детета у смислу одредбе члана 6. став 1. и 266. став 1. наведеног закона, прихватајући стручно мишљење Центра за социјални рад у Смедереву (по пребивалишту детета), који је имао у виду препоруку Института за ментално здравље Београд и предлог Центра за социјални рад Пожаревац (по пребивалишту оца), али је водећи рачуна о најбољем интересу малолетног детета предложио свакако шири модел виђања од дотадашњег, у складу са могућностима и школским обавезама малолетног детета, као и животним приликама парничних странака, јер се њихова пребивалишта налазе у различитим местима (... и ...). По оцени овога суда одређени модел виђања је оптималан, с обзиром на узраст и школске обавезе детета, при чему је за нормалан развој потребно да дете има пребивалиште и континуитет боравка, док са друге стране

доприноси успостављању блиских односа са оцем и омогућава да тужени има значајну улогу и сталност увида у подизање и васпитавање детета. Родитељи имају обавезу да се договарају и ускладе у оквиру уређеног модела виђања детета са родитељем са којим дете не живи, прилагођавајући се активностима, школским обавезама и могућностима малолетног детета, водећи рачуна о њеном најбољем интересу. Због тога су без утицаја ревизијски наводи којима се указује да постоје два предлога о начину контактирања који нису усаглашени, као и мишљење Института за ментално здравље, те да нису дати разлози зашто није омогућено контактирање са малолетним дететом три викенда у месецу.

Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. Породичног закона, према коме се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.), а могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицања зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.).

Неосновано се ревизијом указује да потребе малолетног детета нису правилно утврђене, позивањем на чињенице које су нижестепени судови правилно оценили примењујући критеријуме за одређивање издржавања прописане у члану 160. став 2. Породичног закона, утврђујући потребе малолетног детета као повериоца издржавања управо на основу њеног узраста, основних животних потреба те потреба за школовањем и развојем. Поред тога, правилно су нижестепени судови применили критеријуме за одређивање издржавања прописане у члану 160. став 3. наведеног закона, утврђујући могућности туженог као дужника издржавања који зависе од његових прихода, могућности за стицање зараде, његове имовине и личних потреба те обавезе да издржава друга лица. Висина издржавања се може и смањити и повећати према члану 164. Породичног закона, ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука, па су без утицаја ревизијски наводи туженог да је запослен на одређено време због чега су му приходи неизвесни, као и да хонорар који добија од ... није стално примање, с обзиром да представљају будуће околности.

Претежни део навода туженог у ревизији, односи се посредно или непосредно на чињенично стање које он сматра битним, а које по његовом мишљењу није правилно или потпуно утврђено у спроведеном поступку. Ти наводи ревизије не могу бити дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, ни са изузетком да се у смислу члана 403. став 2. овог закона, ради о ревизији изјављеној у породичном спору. Чињенице од значаја за пресуђење и докази за утврђење тих чињеница морају бити истакнути до закључења расправе, а најкасније под условима из члана 372. став 1. ЗПП. Због тога су без утицаја наводи туженог у ревизији да се у времену када по одлуци треба да виђа дете петком, налази у школи где држи редовну наставу и има друге обавезе, као и о постојању обавезе да издржава и друга лица, достављајући уз ревизију уговор о доживотном издржавању, који је закључен након правноснажног окончања ове парнице.

Без утицаја су наводи у ревизији којима се оспорава одлука о трошковима поступка с`обзиром да о накнади трошкова поступка у вези са породичним односима

суд ослучује по слободној оцени у свакој конкретној парници водећи рачуна о разлозима правичности.

На основу члана 414.ЗПП, Врховни касацини суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић